

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 10 MARS 1880.

Loi néerlandaise du 5 août 1850, réglant le droit des enquêtes parlementaires.

STAATSBLAD, n° 15. — *Wet van den 5^{den} augustus 1850, tot regeling van het regt van onderzoek (enquête).*

Wij WILLEM III,

Bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien, of hooren lezen, Salut!... doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, ter uitvoering van artikel 90 der Grondwet, het regt van onderzoek (enquête) van de Tweede Kamer der Staten-Generaal moet geregeld worden door de wet,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze :

ARTIKEL 1.

Het besluit tot het instellen van een onderzoek (enquête) wordt, nadat het onderwerp vooraf in de afdeelingen onderzocht en aan de orde van beraadslaging gesteld is, in eene vergadering der Tweede Kamer genomen, en bevat eene naauwkeurige omschrijving van het onderwerp des onderzoeks.

ART. 2.

Dit besluit wordt, bij uittreksel uit de notulen der Kamer, in de *Staats-Courant* geplaatst.

De namen der leden, die tot eene commissie van onderzoek zijn benoemd, en de bepaling van het getal, dat minstens tot de afneming der verhooren wordt vereischt, worden eveneens bij uittreksel uit de notulen openbaar gemaakt.

Uijtbreiding, aanvulling of vervanging van het personeel der commissie van onderzoek, alsmede hare ontbinding, worden langs denzelfden weg kenbaar gemaakt.

ART. 3.

Van het tijdstip der eerste bekendmaking af, zijn alle ingezetenen en andere binnen het grondgebied des Rijks verblijf houdende personen verplicht aan de oproepingen tot verhoor te voldoen door de commissie uitgevaardigd, en alle openbare ambtenaren gehouden om, in overeenstemming met de bepalingen dezer wet, gevolg te geven aan de vorderingen der commissie van onderzoek, die deze tot uitvoering van haren last noodig oordeelt.

De hoofden der ministeriele Departementen kunnen alleen ondervraagd worden op de wijze bij artikel 89 der Grondwet voorgeschreven.

ART. 4.

De getuigen en deskundigen verschijnen voor de commissie van onderzoek, hetzij vrijwillig op eene schriftelijke oproeping, hetzij ingevolge dagvaarding.

ART. 5.

Dagvaarding van getuigen of deskundigen geschiedt door de deurwaarders bij de verschillende regterlijke collegien, hetzij op regtstreekschen last der commissie, hetzij, ten gevolge van hare vordering op last der ambtenaren van het openbaar Ministerie.

ART. 6.

De getuigen of deskundigen worden in persoon of ter hunner woonplaats gedagvaard, ten minste drie dagen voor den dag van het verhoor.

Deze termijn wordt met eenen dag voor iedere drie en dertig mijlen afstands vermeerderd.

ART. 7.

De verhooren van getuigen en deskundigen worden door de commissie van onderzoek in een der vertrekken van het gebouw gehouden, waarin de Tweede Kamer vergadert.

De schriftelijke aantekening der afgelegde verklaringen of gegeven berigten wordt aan de getuigen of deskundigen voorgelezen en door deze onderteeekend.

Indien een getuige of deskundige door ongesteldheid verhinderd wordt om voor de commissie ter aangewezen plaats te verschijnen, kan zij, zulks noodzakelijk oordeelende, aan den kantonregter der woonplaats van dien getuige of deskundige opdragen, om hem daar ter plaatse, en naar gelang van omstandigheden, zelfs in zijne eigene woning te ondervragen.

ART. 8.

De commissie kan het verhoor van getuigen of deskundigen, mits deze den ouderdom van zestien jaren vervuld hebben, onder eede doen plaats hebben.

Onder eede gehoord wordende, zweert (belooft), op de wijze van ieders godsdienstige gezindheid, de getuige de geheele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen; de deskundige zijn verslag naar eer en geweten, en overeenkomstig zijne beste wetenschap, te zullen uitbrengen.

ART. 9.

Indien de behoorlijk gedagvaarde getuige of deskundige niet verschijnt, wordt daarvan een proces-verbaal opgemaakt, hetwelk eene naauwkeurige omschrijving der acte van dagvaarding behelst en door de aanwezige leden der commissie, of in het geval van het 3de lid van art. 7 door den kantonregter, wordt onderteeekend.

Dit proces-verbaal wordt door de commissie, wanneer zij het noodig oordeelt, in handen gesteld van het openbaar Ministerie bij de regtbank van het arrondissement, waarin de in gebreke gebleven getuige of deskundige woont.

ART. 10.

De vervolging van den nalatigen getuige of deskundige staat ter kennisneming van den burgerlijken regter en wordt, zoowel in eersten aanleg als in hooger beroep, ter teregtzitting voor burgerlijke zaken behandeld, op de wijze bij de wet voor correctionnele zaken voorgeschreven.

De bepalingen van den XXII^{den} en XXIII^{sten} Titel van het Wetboek van Strafvordering zijn ten deze van toepassing.

ART. 11.

Het proces-verbaal van niet-verschijning, door de commissie, of in het geval van het derde lid van artikel 7 door de kantonregter opgemaakt, levert, behoudens tegenbewijs, een volledig bewijs op van hetgeen daarin vermeld staat.

ART. 12.

De niet-verschijning wordt gestraft met eene geldboete van minstens f. 20 en hoogstens f. 80, tenzij de niet-verschenen getuige of deskundige redenen van verhindering aanvoert, die door den regter als wettig of aannemelijk worden erkend.

ART. 13.

Onverminderd de vervolging wegens de eerste niet-verschijning, kan de commissie eene nadere dagvaarding van denzelfden getuige of deskundige bevelen, en zelfs door tusschenkomst van den officier bij de betrokkene regtbank een bevel van medebrenging van den regter-commissaris in het arrondissement waarin de getuige of deskundige woont, of zich werkelijk bevindt, doen requireren, om bij de dagvaarding te worden gevoegd.

ART. 14.

Bij herhaelde niet-verschijning zijn de artikels 9, 10 en 11 dezer wet mede van toepassing.

De schuldig bevonden getuige of deskundige wordt in zoodanig geval gestraft met eene geldboete van f. 60 tot f. 150.

ART. 15.

Wanneer een getuige of deskundige, hetzij op de eerste, hetzij op de nadere dagvaarding verschenen of uit kracht van het bevel van medebrenging voor de commissie gebragt zijnde, weigert te antwoorden, of den eed (belofte) af te leggen, wordt daarvan proces-verbaal opgemaakt, hetwelk de redenen van weigering, zoo die gegeven zijn, inhoudt, en door de aanwezige leden der commissie, of in het geval van het derde lid van artikel 7 door den kantongregter, wordt onderteekend. Dit proces-verbaal bezit de bewijskracht in artikel 11 omschreven.

ART. 16.

De commissie stelt dit proces-verbaal, wanneer zij het noodig oordeelt, in handen van het Openbaar Ministerie bij de regtbank van het arrondissement waarin het verhoor was gelast; de vervolging geschiedt op de wijze bij artikel 10 omschreven.

ART. 17.

De regtbank van het arrondissement kan de gijzeling van den weigerachtigen getuige of deskundige gelasten; deze gijzeling wordt voor een tijdvak

van zes maanden uitgesproken, doch houdt op wanneer de getuige of deskundige vroeger aan zijne verplichting mogt hebben voldaan.

Op de vordering der commissie van onderzoek, gelast de president van de arrondissements-regtbank de dadelijke gijzeling van den weigerachtigen getuige of deskundige, die inmiddels tot aan de uitspraak van den president, op last der commissie, binnen het lokaal waar zij vergadert, in bewaring kan worden gehouden; het door den president af te geven bevel vermeldt de gedane vordering, benoemt den deurwaarder met de overbrenging belast, en wijst de plaats der voorloopige gijzeling aan.

Van de in gijzeling-stelling wordt eene acte opgemaakt, waarin het bevel tot gijzeling wordt aangehaald en waarvan onmiddellijk een afschrift aan den gegijzelde wordt overhandigd.

Deze voorloopige gijzeling houdt op bij de voldoening aan de vroeger geweigerde verplichting, en vervalt van rechtswege, indien de bekrachtiging daarvan niet binnen acht dagen bij den regter is gevraagd.

De bij vonnis bevolene of bekrachtigde gijzeling is uitvoerbaar, niettegenstaande verzet of hooger beroep.

ART. 18.

Niemand kan genoodzaakt worden als getuige of deskundige de geheimen van eenig handwerk, bedrijf of nering bloot te leggen, die door hem of de zijnen worden uitgeoefend, noch andere soortgelijke bijzondere belangen te openbaren.

ART. 19.

Zij, die uit hoofde van hunnen stand, beroep of wettige betrekking tot geheimhouding verplicht zijn, kunnen zich verschoonen getuigenis af te leggen, doch alleen en bij uitsluiting nopens hetgeen waarvan de wetenschap aan hen als zoodanig is toebetrouwd.

ART. 20.

De gevoelens, door de leden van collegien bij de behandeling van zaken ter vergadering geuit, en de deswege plaats gehad hebbende beraadslagingen mogen nimmer één onderwerp van verhoor of ondervraging uitmaken.

De verschooning van verpligte geheimhouding door burgerlijke ambtenaren of militairen van allen rang ingebracht, moet insgelijks worden aangenomen indien zij rust op het beweren dat de verlangde openbaarmaking wordt geoordeeld in strijd te zijn met het belang en de zekerheid van het Rijk, de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, of op den stelligen last hunner meerderen denzelfden grond van verschooning aanduidende.

In beide gevallen kan echter de Kamer op het verslag harer commissie verlangen, dat de gegrondheid der ingebrachte verschooning door het hoofd

van het algemeen bestuur, waaronder de betrokken ambtenaar of militair behoort, nader bevestigd worde.

ART. 21.

Het hoofd van het departement van algemeen bestuur bij hetwelk, of onder wiens ondergeschikte ambtenaaren, stukken voorhanden zijn, welker inzage door de commissie schriftelijk verlangd wordt, bewilligt die inzage, tenzij hij oordeelen mogt dat zij met het belang en de zekerheid van het Rijk, de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen in strijd zoude kunnen zijn.

ART. 22.

Bij de toepassing der bepalingen, in de beide voorafgaande artikelen vervat, op leden van staats-collegien of andere ambtenaren, wier werkkring hen niet regstreeks onder eenig departement van algemeen bestuur rangschikt, zal de magtiging tot of weigering van inzage van stukken, of verklaring van strijdig staatsbelang, worden gegeven door het hoofd of de hoofden der departementen van algemeen bestuur tot wier werkkring die behandelde zaken eigenaardig behooren.

ART. 23.

Wanneer de commissie van onderzoek noodig acht, buiten 's lands of in de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen verblijf houdende personen als getuigen of deskundigen te hooren, kan zij van de vragen, waarop antwoord verlangd wordt, in geschrifte mededeeling doen aan het betrokken departement van algemeen bestuur, hetwelk de voldoening daaraan bevordert, wanneer het dat van Buitenlandsche Zaken betreft, door de tusschenkomst der diplomatieke of consulaire agenten, en wanneer het dat van Kolonien betreft, door de betrokken koloniale regeringen.

Indien de medegedeelde vragen door ambtenaren of militairen van allen rang moeten worden beantwoord, en het hoofd van het betrokken departement van algemeen bestuur van oordeel is, dat het belang en de zekerheid van het Rijk, de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen de beantwoording niet toelaat, wordt daarvan aan de commissie kennis gegeven.

Het 3de lid van art. 20 is ten deze van toepassing.

ART. 24.

Behalve in het geval van art. 25, kunnen nimmer verklaringen voor eene commissie van onderzoek, of op hare vordering afgelegd, als bewijs in regten gelden, hetzij tegen dengene door wien zij afgelegd zijn, hetzij tegen derden.

ART. 25.

Getuigen, die in hunne onder eede afgelegde verklaringen daadzaken hebben vervalscht, of tegen de waarheid voorgedragen, worden gestraft met de straffen tegen valsche getuigenis in burgerlijke zaken bij het Wetboek van Strafrecht bedreigd.

Die schuldig is aan het omkopen van zoodanige getuigen, wordt gestraft naar de voorschriften in gezegd wetboek omtrent omkoopning van getuigen gegeven.

Het proces-verbaal van gehouden getuigen-verhoor bezit de bewijskracht in art. 11 omschreven.

ART. 26.

De getuigen en deskundigen ontvangen, des verkiezende, schadeloosstelling door de commissie, of in het geval van het 3de lid van art. 7 door den kantonregter, op vertoon der schriftelijke oproeping of der acte van dagvaarding, te begrooten overeenkomstig het bepaalde omtrent getuigen en deskundigen in de art. 61, 63, 65 en 66 van den VI^{den} titel van het tarief van justitie-kosten en salarissen in burgerlijke zaken.

ART. 27.

Alle acten, uit kracht dezer wet op te maken of uit te vaardigen, zijn vrij van zegel-en registratie-regten.

ART. 28.

De bevoegdheid en de werkzaamheden eener commissie van onderzoek worden door de sluiting van de zitting der Kamer niet geschorst.

In geval van ontbinding houdt die bevoegdheid op, en worden die werkzaamheden gestaakt op hetzelfde oogenblik, waarop het besluit van ontbinding ter kennis der Kamer gebracht wordt.

Gegijzelde getuigen of deskundigen worden bij ontbinding der Kamer terstond ontslagen.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministeriele departementen, autoriteiten, collegien en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven op het Loo, den 5^{den} Augustus 1850.

WILLEM.

De Minister van Justitie,
NEDERMEIJER VAN ROSENTHAL.

Uitgegeven den dertienden Augustus 1850.
De Staatsraad, Directeur van het Kabinet des Konings,
A. G. A. VAN RAPFARD.

